

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

منظر مولانا علی بن ایطاب عمید السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ادب از منظر مولا علی ابن ابی طالب

نویسنده:

سید مهدی طباطبایی

ناشر چاپی:

مolf

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	ادب از منظر مولا علی ابن ابی طالب
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۴۶	درباره مرکز

ادب از منظر مولا علی ابن ابی طالب

مشخصات کتاب

الأدبُ أحسنُ سَجِيَّةٍ - الآدابُ حُلٌّ مُجَدِّدَةٌ

ادب بهترین اخلاق و خصلت است - آداب، جامه هایی تازه و نو است.

زیور حسن خلق ما ادب است *** جامعه، پاک و نونوا، ادب است

ص: 1

اشاره

الأدبُ أفضلُ حسبٍ - خَيْرُ ما وَرَثَ الآبَاءُ الأبناءَ الأدبُ

ادب برترین حسب (شرف و بزرگی) انسان است

بهترین چیزی که پدران به پسران ارث میدهند ادب است.

حسبی نیست از ادب برتر *** بهترین ارث پر بها، ادب است

ص: 2

الأدبُ في الإنسان كَشَجَرَةٍ أَصْلُهَا الْعَقْلُ - الأَدَبُ صُورَةُ الْعَقْلِ

ادب در انسان همچون درختی است که ریشه اش عقل و خرد است

ادب (هر کس) صورتی (و نمودی) از عقل او است.

ریشه دارد، ادب به عقل و خرد *** میوه نخل عقل ها، ادب است

ص: 3

الأدبُ كمالُ الرَّجُلِ - أَفْضَلُ الْعَقْلِ الأَدَبُ

ادب کمال مرد است - برترین عقلها، ادب است.

مردمان را کمال از ادب است *** برترین عقل، عقل با ادب است

ص: 4

كُلُّ شَيْءٍ يَحْتَاجُ إِلَى الْعَقْلِ، وَالْعَقْلُ يَحْتَاجُ إِلَى الْأَدَبِ

هر چیزی نیازمند عقل است و عقل نیاز به ادب دارد.

هست اندیشه رهنمای امور - بهر اندیشه، رهنما، ادب است

ص: 5

أَنْتُمْ إِلَى كِتَابِ الْأَدَبِ أَحْوَجُ مِنْكُمْ إِلَى كِتَابِ الْفِصَّةِ وَالذَّهَبِ

به راستی که شما به کسب و به دست آوردن ادب از به دست آوردن طلا و نقره نیازمندترید.

باشد انسان نیازمند ادب *** برتر از نقره و طلا، ادب است

ص: 6

أَفْضَلُ الْأَدَبِ مَا بَدَأَتْ بِهِ نَفْسُكَ

بهترین ادبها آن است که از خویش آغاز کنی.

کی توانی ادب کنی دگری؟! *** اول از خود کنی پا، ادب است

ص: 7

أَفْضَلُ الْأَدَبِ أَنْ يَقِفَ الْإِنْسَانُ عِنْدَ حُدُودِهِ وَلَا يَتَعَدَّى قَدْرَهُ

بهترین ادبها آن است که انسان حدّ و اندازه خود را بداند و در همان حد بماند و از اندازه خود تجاوز نکند.

ادب است آن که حدّ خود دانی *** گر کنی هر عمل به جا، ادب

ص: 8

انَّمَا الشَّرْفُ بِالْعَقْلِ وَالْأَدَبِ لَا بِالْمَالِ وَالْحَسَبِ

شرافت آدمی به عقل و ادب است نه به مال و حسب.

نه به مال و حسب بود شرفی *** شرف و عقل ره گشا، ادب است

ص: 9

ذَكَ عَقْلَكَ بِالْأَدَبِ كَمَا تُدَكِّي النَّارُ بِالْحَطَبِ

عقل خود را با ادب بیفروز، همان گونه که آتش با هیزم افروخته گردد.

هیچو آتش که هیزم افروزست *** روشنی بخش عقل‌ها، ادب است

ص: 10

سَبَبُ تَزْكِيَةِ الْأَخْلَاقِ حُسْنُ الْأَدَبِ

وسيله تزکیه و پاکسازی اخلاق، ادب نیکو است.

شستشوکن روان خود به ادب *** پاکى نفس پارسا، ادب است

ص: 11

حُسْنُ الْأَدَبِ خَيْرٌ مُّوَاظِرٍ وَأَفْضَلُ قَرِينٍ

ادب نیکو، بهترین کمک کار و برترین همراه است.

در برون رفت از گرفتاری *** بهترین یار باوفا، ادب است

ص: 12

حُسْنُ الْأَدَبِ أَفْضَلُ نَسَبٍ وَأَشْرَفُ سَبَبٍ

ادب نیکو، برترین نسب ها و شریفترین وسیله هاست.

سبب را فضیلت و نه نسب *** اشرف این دو مدعا، ادب

ص: 13

بِالْأَدَبِ تُشْحَذُ الْفِطَنُ

زیرکیها به وسیله ادب تیز شود

زیرکی کن، ادب مده از دست *** گره ها را گره گشا، ادب است

ص: 14

ثَمَرَةُ الْأَدَبِ حُسْنُ الْخُلُقِ - عَلَيْكَ بِالْأَدَبِ فَإِنَّهُ زَيْنُ الْحَسَبِ

میوه ادب، نیکویی خلق است

بر تو باد به ادب، که آن زیور حسب است.

تا بود میوه ادب اخلاق *** زیور حسن خلق ما، ادب است

ص: 15

صَلَحُ الْعَقْلِ الْأَدْبُ

صلاح، عقل ادب است.

هر کسی را صلاح کاری هست *** مصلحت های عقل را، ادب است

ص: 16

طالِبُ الْأَدَبِ أَحْزَمُ مِنْ طالِبِ الذَّهَبِ

جوینده ادب، دور اندیش تر از جوینده طلا است.

کیمیای سعادت آری دست *** که بدانی که کیمیا، ادب است

ص: 17

طَلَبُ الْأَدَبِ جَمَالُ الْحَسَبِ

طلب کردن ادب، زیبایی حسب است.

پاک و زیبا اگر حسب داری *** آنچه بر آن روا بود، ادب است

ص: 18

لِكُلِّ أَمْرِ أَدَبٌ

هر چیزی ادب (خاص) خود را دارد.

هر عمل جایگاه خود دارد *** گفتن هر سخن بجا، ادب است

ص: 19

كُلُّ الْحَسَبِ مُتَنَاهِ إِلَّا الْعَقْلُ وَالْأَدَبُ

هر حسب و افتخاری پایان پذیرد مگر عقل و ادب.

گفته است افتخار حَسَبُ و نسب *** آنچه باشد و را ابقا، ادب است

ص: 20

قَلِيلُ الْأَدَبِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ النَّسَبِ

ادب اندک، بهتر است از نسب بسیار.

نسب تو اگرچه بسیار است *** آنچه باشد کمش کمش رسا، ادب است

ص: 21

كَفَاكَ مُؤَدِّبًا لِنَفْسِكَ تَجَنَّبُ مَا كَرِهْتَهُ مِنْ غَيْرِكَ

برای ادب کردن خویشتن، همان پرهیز کردن از آنچه را برای دیگران خوش نداری تو را کافی است.

آنچه از دیگران ندانی خوش ***گر نداری به خود روا، ادب است

ص: 22

مَنْ قَلَّ أَدَبُهُ كَثُرَتْ مَسَاوِيهِ

کسی که ادبش کم شد بدی هایش بسیار است.

بی ادب هر که شد زمین افتد *** آنچه بالا برد ورا، ادب است

ص: 23

مَنْ قَعَدَ بِهِ حَسْبُهُ نَهَضَ بِهِ أَدَبُهُ

کسی که حسبش او را بر زمین نشاند (و سبب کمال و فضیلت او نگردد) ادبش او را برخیزاند (و به جایگاه عالی رساند).

هر که را بر زمین زند حسبش *** آنچه دستش دهد عصاب، ادب است

ص: 24

مَنْ أَخْرَهُ عَدَمَ أَدَبِهِ، لَمْ يَقْدِّمَهُ كَثَافَةً حَسَبِهِ

هر چیزی ادب (خاص) خود را دارد. کسی که بی ادبی اش او را پس اندازد (و جایگاهی در مردم نداشته باشد) حسب سنگینش نمیتواند او را مقدم (بر دیگران) دارد.

بر زمین افتی از زی ادبی *** آنچه بالا برد تورا، ادب است

ص: 25

مَنْ كَلَّفَ بِالْأَدَبِ قَلَّتْ مَسَاوِيهِ

کسی که شیدا و شیفته ادب باشد بدی هایش اندک شود.

اندک اندک بدش شود نیکو*** هر که را نسخه شفا، ادب است

ص: 26

لا زينةَ كالأدبِ

زیوری همچون ادب نیست.

زیوری ده به خویشان ز ادب *** برترین زیور شما، ادب است

ص: 27

لا يَرَأْسُ مَنْ خَلَا عَنِ الْأَدَبِ وَصَبَا إِلَى اللَّعْبِ

به آقایی نرسد کسی که از ادب تهی است و به سوی بازی میل کند.

طالبی گرسی به آقائی؟ *** روبه راهی که رهنما، ادب است

ص: 28

يا مؤمن، إن هذا العلم والأدب ثمن نفسك، فاجتهد في تعلمهما فما يزيد من علمك وأدبك يزيد في ثمنك وقدرك.

ای مؤمن! این دانش و ادب جان بهای توست، پس در فراگرفتن آن دو کوشا باش که هر چه بر دانش و ادبت افزوده شود، قدر و ارزشت فزونی میگیرد.

ادب و علم را به کف آور *** که تو را زین دو. جان بها ادب است

ص: 29

حُسْنُ الْأَدَبِ يَنْبُؤُ عَنِ الْحَسَبِ

ادب نیکو، جایگزین شرافت میشود.

ادب نیک، در عمل آور *** که شرف نزد اولیا، ادب است

ص: 30

لا حَسَبَ أْبْلُغُ مِنَ الْأَدْبِ

شرافتی فراتر از ادب نیست.

کوچک است بر حسب به نزد ادب *** شرف ما به منتها، ادب است

ص: 31

لنَّفْسٍ مَّجْبُولَةٍ عَلَى سُوءِ الْأَدَبِ، وَ الْعَبْدُ مَأْمُورٌ بِمُلَازِمَةِ حُسْنِ الْأَدَبِ، وَ النَّفْسُ تَجْرِي بِطَبْعِهَا فِي مَيْدَانِ الْمُخَالَفَةِ، وَ الْعَبْدُ يَجْهَدُ بِرَدِّهَا عَنِ سُوءِ الْمُطَالَبَةِ، فَمَتَى أَطْلَقَ عِنَانَهَا فَهُوَ شَرِيكٌ فِي فَسَادِهَا، وَ مَنْ أَعَانَ نَفْسَهُ فِي هَوَى نَفْسِهِ فَقَدْ أَشْرَكَ نَفْسَهُ فِي قَتْلِ نَفْسِهِ

نفس آدمی بر سوء ادب سرشته شده است و بنده فرمان دارد که به ادب نیکو پایبند باشد، نفس در میدان مخالفت به دلخواه خود می‌تازد و بنده میکوشد آن را از خواسته ناروایش باز دارد؛ پس، هر گاه عنان نفس را رها سازد، شریک تبه‌کاری اوست و اگر نفس خود را در خواهشهای یاری رساند، در قتل خود همدست نفس شده است.

همدم نفس آدمی ست خطا *** آنچه آن را کند جدا، ادب است

گر بمانی تو پایبند ادب *** آنچه نفست دهد صفا ادب است

ص: 32

إِذَا فَاتَكَ الْأَدْبُ فَالْزِمِ الصَّمْتَ

هرگاه ادب را از دست دادی، خاموشی اختیار کن.

از گفت چون رود ادب، خاموش *** که خموشی چو شد بجا، ادب است

ص: 33

قِيلَ لِعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ أَدَّبَكَ؟ قَالَ: مَا أَدَّبَنِي أَحَدٌ، رَأَيْتُ فُتِحَ الْجَهْلُ فِجَانِيَّةً

به عیسی بن مریم علیه السلام عرض شد: چه کسی تو را ادب آموخت؟ فرمود: هیچ کس ادبم نیاموخت، بلکه زشتی نادانی را دیدم و از آن دوری گزیدم.

چون خطا دیدی از خطاکاران *** دور گشتن از آن خطا، ادب است

ص: 34

مَنْ عُنِيَ بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ، وَ مَنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَلَّفَ عِلْمَهُ، وَ مَنْ تَكَلَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ لَهُ طَلِبُهُ، وَ مَنْ اشْتَدَّ لَهُ طَلِبُهُ أَدْرَكَ مِنْفَعَتَهُ؛ فَاتَّخِذْهُ عَادَةً، فَإِنَّكَ تَخْلَفُ فِي سَلْفِكَ وَ تَنْفَعُ بِهِ مَنْ خَلْفَكَ

هر که خواهان ادب باشد بدان اهتمام میورزد و هر که بدان اهتمام ورزد در شناخت آن رنج میبرد و هر که برای دانستن آن زحمت کشد، سخت جویای آن میشود و هر که سخت جویا شود سودش را در می یابد، پس، ادب را عادت خود گردان؛ زیرا تو جانشین کسانی هستی که پیش از تو به این آداب آراسته بوده اند [و با داشتن آنها] سود آن را به آیندگان نیز می رسانی.

رنج و سختی است در طریق ادب *** گر تحمل کنی جفا، ادب است

همتی کن چو طالب ادبی *** که بسی را به ادعا، ادب است

ص: 35

وَمِنْ أَدْبِهِ أَى الْمَرْءِ أَنْ لَا يَتْرُكَ مَا لَا بُدَّ لَهُ مِنْهُ.

از ادب آدمی است که آنچه را حتما باید انجام دهد، ترک نکند.

ترک تکلیف خود ز بی ادبی است ***گر وظائف کنی بپا، ادب است

ص: 36

كَفَى بِالْعَبْدِ أَدْبًا أَنْ لَا يُشْرِكَ فِي نِعْمِهِ وَارٍ بِهِ غَيْرَ رَبِّهِ

در ادب بنده همین بس که در نعمتها و نیازهایش کسی جز پروردگار خود را شریک نسازد.

ادب بنده از توکل اوست *** بی ریا طاعت از خدا، ادب است

ص: 37

تَحَرَّى الصُّدْقِ، وَتَجَنَّبُ الكِذْبِ أَجْمَلُ شِيْمَةٍ وَأَفْضَلُ أَدْبٍ

برگزیدن راستی و دوری از دروغ، زیباترین خوی و برترین ادب است.

بی صداقت ادب نیاید دست *** دوری از خدعه و ریا، ادب است

ص: 38

لقمان عليه السلام: يَا بُنَيَّ، إِنَّ تَأَدَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا

پسرم! اگر در کودکی ادب آموزی، در بزرگی از آن بهره مند شوی.

آنچه در کودکی بیاموزی *** که «بزرگی» دهد تو را، ادب است

ص: 39

إِنَّ بَدْوِي الْعُقُولِ مِنَ الْحَاجَةِ إِلَى الْأَدَبِ كَمَا يَظْمَأُ الزَّرْعُ إِلَى الْمَطَرِ

به راستی که نیاز خردمندان به ادب همانند نیاز کشت و زراعت است به باران.

هست محتاج آب باران، کشت *** اهل اندیشه را بقا، ادب است

ص: 40

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبا ده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

